

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАДА ЗА ОДБРАНУ

Веће одсека специјалистичких студија Високе школе струковних студија за васпитаче у Шапцу, на својој седници од 08. марта 2018. године, одобрило је тему *Улога музичког инструмента у раду са предшколском децом* кандидата Милице Чавић, именовало др Милену Ђурковић-Пантелић за ментора, и такође, именовало је Комисију за оцену и јавну одбрану специјалистичког рада - смер Музичко сценски израз.

Комисија је именована у следећем саставу:

Др Милена Ђурковић - Пантелић, професор струковних студија за ужу област Музичка култура, **ментор**;

Др Ружица Јовановић, професор струковних студија за ужу област Филолошке науке - језик и књижевност, **председник**;

Др Анђелка Лазић, професор струковних студија за ужу област Филолошке науке - језик и књижевност, **члан**.

Кандидат:

Милица Чавић бр. инд. 2/17 СМ студент специјалистичких студија – смер Музичко сценски израз.

Наслов специјалистичког рада:

Улога музичког инструмента у раду са предшколском децом.

Преглед специјалистичког рада:

Специјалистички рад је изложен у две велике целине: (теоријска разматрања и методологија истраживања са резултатима истраживања), у оквиру којих се налази 4 поглавља и методологија истраживања. Рад је обима 64 странице. Од тога, 35 страница односе се на основни текст, 20 страница је методологија са резултатима истраживања, закључак рада дат је на две странице, две странице су литературе (17 библиографских јединица), а 5 страница су прилози. Рад садржи 14 слика, 17 табела и 17 графикана.

Вредновање појединих делова специјалистичког рада:

Рад говори о значају музике за децу предшколског узраста, њиховом музичком развоју, улози васпитача у њиховом музичком развоју и значају музичких активности у предшколским установама. Правилан одабир музике, односно музичких композиција, правилан начин свирања на музичком инструменту и улога васпитача у том процесу, су

од примарне важности, јер путем свирања подстичемо и унапређујемо развој музичких способности деце. Наведена је подела музичких инструмената по њиховим кључним карактеристикама и начин на који васпитач може да их примењује у васпитно-образовном раду. На основу свега изнетог, реализовано је методолошко истраживање које се бавило испитивањем фреквенције примене музичког инструмента у раду са предшколском децом, али и ставова васпитача о њиховом значају за музички и општи развој деце. На основу резултата прикупљених у истраживању, на крају рада изнети су закључци и предлози за унапређење педагошке праксе.

Кључне речи: музика, деца предшколског узраста, музички развој, музичке активности, музички инструменти, васпитач.

Васпитно-образовна улога музике је велика и зато савремена педагогија придаје тој музичкој активности посебан значај. Слушањем музике и певањем уз музику утиче се на развој: емоционалног живота детета, његове естетске културе и музичких способности, пре свега уметничке перцепције музичког дела, репродуктивних способности, развијања слуха и осећаја за ритам, као и на подизање опште, музичке, говорне и естетске културе.

Музика побуђује емоције деце, покреће њихову фантазију и жељу да је слушају што чешће. Васпитач игра кључну улогу у овом процесу, јер деца проводе највише времена у вртићима, тако да његов рад мора бити сврсисходан. Активности које васпитач изводи са децом морају бити правилно организоване, систематски испланиране и прилагођене узрасту, васпитној групи са којом се ради и индивидуалним могућностима сваког детета, а све са циљем да унапредимо музичке способности деце предшколског узраста. Свирањем деци на музичким инструментима упознајемо их са културним вредностима, унапређујемо њихове певачке, перцептивне, слушне и чулне способности, али и подстичемо њихов социо-емоционални развој и естетску културу. Од васпитача се очекује да васпитној групи у којој ради, омогући ову сврсисходну активност што редовније јер ће тиме унапредити њихове развојне способности.

Кроз ову тему и сам рад дефинисали смо значај музике за децу, као и њен вишеструки утицај на дечје способности. Фокусирали смо се на музички развој деце, улогу васпитача у раду са децом, навели врсте музичких активности које васпитач треба да примени у раду са децом у вртићу и упознали се са карактеристикама музичких инструмената и значајем свирања музичког инструмента у раду са децом.

1. Проблем истраживања

Проблем истраживања гласи:

Колико је музички инструмент заступљен у музичким активностима предшколске деце?

2. Предмет истраживања

Предмет истраживања гласи:

Заступљеност музичког инструмента у музичким активностима ПУ „Наше дете“ из Шапца, у раду са предшколском децом.

3. Циљ истраживања

Циљ истраживања је *утврђивање заступљености музичког инструмента међу васпитачима ПУ „Наше дете“ из Шапца, у раду са предшколском децом.*

4. Задаци истраживања

Задаци истраживања су:

- 1) Утврдити колико често васпитачи користе музички инструмент у раду са предшколском децом.
- 2) Испитати који музички инструмент васпитачи најчешће користе у раду са предшколском децом.
- 3) Установити да ли су васпитачи упознати са улогом музичког инструмента у раду са предшколском децом.
- 4) Испитати да ли се заступљеност музичког инструмента мења због узрасног фактора предшколске деце.

5. Хипотезе истраживања

Основна хипотеза истраживања гласи:

Претпоставља се да је заступљеност музичког инструмента међу васпитачима ПУ „Наше дете“ из Шапца, у раду са предшколском децом веома ниска.

Подхипотезе истраживања су:

- 1) Претпоставља се да васпитачи користе музички инструмент у раду са предшколском децом једанпут месечно.
- 2) Претпоставља се да је музички инструмент који васпитачи најчешће користе у раду са предшколском децом клавир.

3) Претпоставља се да су васпитачи упознати са улогом музичког инструмента у раду са предшколском децом.

4) Претпоставља се да се заступљеност музичког инструмента не мења због узрасног фактора предшколске деце.

6. Популација и узорак истраживања

Популацију у планираном истраживању чине васпитачи предшколског образовања ПУ „Наше дете“ из Шапца. С обзиром на немогућност испитивања целокупне популације, одабрали смо репрезентативан узорак из популације.

Као узорак истраживања одабрана су два вртића ПУ „Наше дете“, из Шапца. Вртићи „Сунце“ и „Слобода“, узети су за узорак у истраживању. Узорак је одабран хотимично из популације. Вртић „Слобода“ има запослених 12 васпитача предшколског образовања који ће бити узорак, а вртић „Сунце“ има запослених 8 васпитача предшколског образовања. Двадесет васпитача из ова два објекта представљају намерни узорак из популације.

7. Методе, технике и инструменти истраживања

Метода истраживања коју смо користили је дескриптивна метода. Дескриптивна метода је примењена код прикупљања података, обраде и интерпретације резултата истраживања.

Техника коју смо користили током истраживања је анкетирање, јер је она најприкладнија за прикупљање потребних података за наше истраживање. Узорак из популације смо анкетирали да бисмо прикупили потребне податке.

Инструменти истраживања које смо користили су упитници. Упитници су затвореног типа (са понуђеним одговорима) и анонимни. Њих смо поделили васпитачима да их попуне и на основу њих смо прикупитли потребне податке за наше истраживање.

8. Организација и ток истраживања

Истраживање је замишљено тако да се одабрани узорак (двадесет васпитача из узорка), подвргне анкетирању. Анкетирали смо 12 васпитача предшколског образовања (12 васпитача женског пола) из вртића „Слобода“ и 8 васпитача предшколског образовања (8 васпитача женског пола) из вртића „Сунце“ ПУ „Наше дете“ из Шапца.

Временски период за анкетирање васпитача био је десет дана: од 10. априла до 20. априла 2018. године. Упитнике смо носили и у преподневним и поподневним часовима, да бисмо анкетирали васпитаче у свим радним сменама. Штампане примерке упитника смо носили васпитачима три пута недељно у току планираних десет дана. Васпитаче смо

замолили да у току радног времена искрено попуне упитнике, које смо након тога прикупили и статистички анализирали у дискусијама рада.

Пример упитника смо приложили на последњој страни рада (Прилог бр.1).

9. Статистичка обрада података истраживања

Податке добијене путем анкетања васпитача статистички смо обрађивали уз помоћ Microsoft Excel 2010 програма. Ставовe васпитача смо приказали графички и текстуално.

ЗАКЉУЧАК

Иако је дете од свог рођења окружено музиком, музичке активности у вртићу су први ступањ, и зато веома важан, у формирању дечјег односа према музичкој уметности, а читав процес музичког васпитања и образовања је усмерен на опажање и схватање музичког дела. Формирање односа према музици је дуготрајан процес који почиње подстицањем музичког доживљаја, музички доживљај утиче на развијање интересовања и љубави према музици, према слушању музике и њеном извођењу, а заинтересована и мотивисана деца ће лакше опажати естетске квалитете у музичком делу. Деца, од најранијег доба, треба понудити естетске вредности преко којих би стекла навику да посматрају, разликују, чују и учествују у лепом. Дечју пажњу треба усмеравати ка садржајима музике, а паралелно ће се развијати и њихове емоционалне реакције. Потребно је музичке доживљаје прилагођавати карактеристикама одређеног узраста и подићи на ниво у складу са њим.

Музичке активности треба реализовати редовно јер подстичу првенствено музички развој, а затим и когнитивни, емотивни, социјални и др. Од васпитача се очекује да у планирању и реализацији буде креативан, али и да поседује одређени степен музичког образовања које му помаже у самом процесу рада. Свирање музичког инструмента има веома значајну улогу у музичким активностима. Доказано је да деца уз звуке музике која се уживо свира побољшавају свој слух, музичку перцепцију, обим гласа, музичку меморију, али и подстичу друге способности. На основу свих изнетих тврдњи, реализовали смо истраживање које је показало да васпитачи, нажалост, не користе често музички инструмент у раду са децом. Најчешће се користе аудио записи музичких композиција. Иако могу бити адекватни за одређене сегменте музичких активности, препоручљиво је да се музички инструмент користи као основно средство рада са децом. Узрасно нема препрека, чак је и сверсисходније и за рад са јасленим узрастом.

Резултати истраживања потврдили су и основну и посебне хипотезе, што је свакако поражавајуће. Потврђена је основна хипотеза: „Претпоставља се да је заступљеност музичког инструмента међу васпитачима ПУ „Наше дете“ из Шапца у раду са предшколском децом веома ниска.“ Васпитачи, нажалост, музичке активности у највећем броју реализују једанпут месечно и већина њих не свира на музичком инструменту. Тиме је потврђена и прва посебна хипотеза: Претпоставља се да васпитачи користе музички инструмент у раду са предшколском децом једанпут месечно. Музички инструмент који васпитачи користе у раду јесте клавир, чиме је потврђена и друга посебна хипотеза: „Претпоставља се да је музички инструмент који васпитачи најчешће користе у раду са предшколском децом клавир“. Иако су васпитачи одговорили да су упознати са значајем свирања музичког инструмента, то не утиче на њихово коришћење у васпитно-образовном раду. Овиме се потврђује и трећа посебна хипотеза истраживања: „Претпоставља се да су васпитачи упознати са улогом музичког инструмента у раду са предшколском децом“. Такође, узраст деце према већини васпитача не утиче на примену музичког инструмента, чиме је потврђена и последња посебна хипотеза: „Претпоставља се да се заступљеност музичког инструмента не мења због узрадног фактора предшколске деце“.

Сви поменути подаци који су прикупљени кроз истраживање, указали су да васпитачи ретко реализују музичке активности, као и да већина њих не свира деци. Претпоставља се да је разлог томе то што васпитачи сматрају да су музичке активности захтевније за реализацију од других активности и што од њих захтевају додатну ангажованост (припрема песама, вежбање свирања, и сл). Без обзира на захтевност коју свирање на музичком инструменту изискује, за децу су немерљиве предности које овакав вид рада доноси. Васпитачи би требали да буду усресређени на подстицање дечјег развоја и да уложе све своје потенцијале у реализацију музичких активности. Уколико не будемо деци пружици подстицај у развоју на предшколском периоду, изгубићемо превише.

Оцена специјалистичког рада:

Специјалистички рад је написан у складу са образложењем наведеним у пријави теме. Резултати истраживања изложени су систематски, од поставке проблема и прегледа релевантних резултата до теоријског образложења и приказа практичних резултата. Начин приказа и тумачење резултата у потпуности су прилагођени карактеру обрађиваног проблема. Рад садржи практична и теоријска знања, умења и вештине. Коришћена је доступна, савремена стручна литература. Рад показује способност кандидата за сагледавањем стручних проблема, даља стручна истраживања, као и мењања васпитне праксе.

Предлог:

На основу укупне оцене специјалистичког рада, односно увида у резултате истраживања, начина како су ти резултати интерпретирани и стручне зрелости кандидата, Комисија за оцену и јавну одбрану специјалистичког рада - смер Музичко сценски израз, једногласно се сложила да се рад **Милице Чавић** под насловом *Улога музичког инструмента у раду са предшколском децом*, одобри за одбрану.

У Шапцу, 4. октобра, 2018. године

Комисија:

др Милена Ђурковић-Пантелић, ментор

др Ружица Јовановић, председник

др Анђелка Лазић, члан